

man næppe finde et eneste Dogme. Man vil sige, at en Udskillelse af Dogmerne forvandler Religionen til en blot og bar Sædelære. Men dette er ikke Tilfældet. Religionen bliver ikke identisk med Etiken; den bestaar af Etiken tillige med religiøs Tro paa denne Etik. Denne religiøse Tro vil altid forme sig forskelligt hos de forskellige Mennesker; men ét Træk vil altid være fælles: man kan ikke antage, at Tilværelsen er et tilfældigt Spil af blinde Kræfter eller Værk af en ond Aand. Man maa tro paa den Sætning, som en af Kristendommens første Forkyndere har udtalt, nemlig at „Gud er Kærlighed“. Dette er den eneste Trossætning, man behøver at anerkende for at være Kristen. Den, som tror paa denne Sætning, har man ikke Ret til at udstøde af de Kristnes Samfund, og han bør ikke lade sig skræmme til at opgive det kristne Navn. Han kan møde enhver Beskyldning med det rolige Svar: „Hvo som bliver i Kærlighed, bliver i Gud, og Gud i ham,“ og med en Henvisning til det Ord: „Derpaa skulle alle kende, at I ere mine Disciple, om I have indbyrdes Kærlighed.“

III.

Om Forholdet mellem Kvinde og Mand findes i Virkeligheden alt, hvad der er nødvendigt, udtalt i Bjergprædikenen. Her findes bl. a. den bekendte Ytring, hvorved Jesus betegner det som en grov Synd, om nogen skiller sig fra sin Hustru uden for Utroskabs Skyld. Dette Ord bliver i Reglen opfattet aldeles overfladisk, endskønt Jesus lige i det foregaaende saa stærkt har fremhævet, at han ikke vil have sine Ord opfattede overfladisk. Den, der læser Stedet i Sammenhæng, vil med Lethed indse, at Jesus ikke blot har forbudt at skille sig fra sin Hustru, men ogsaa at nære Vrede mod hende eller at gøre hende ukærlige Bebrejdelser uden i et eneste Tilfælde, nemlig Utroskab. Deraf følger med Nødvendighed, at Troskab er Hustruens eneste Pligt mod sin Mand, og vi har altsaa her en *positiv* Udtalelse om, at Manden ikke har Ret til at forlange Lydighed af sin Hustru. Hun er ham fuldstændig ligeberettiget.

Man vil indvende, at dette er en alt for prosaisk Opfattelse af Ægteskabet. At bygge dette alene paa Troskabspligten synes jo at være en fuldstændig Opgivelse af et af Menneskeslægts dyrebareste Idealer: Kærligheden mellem Hustru og Mand. Men i Virkeligheden er det ingenlunde en Opgivelse deraf. Tvertimod. Den Mand, der tror, at han én Gang for alle har erhvervet Ret til sin Hustrus Kærlighed, vil let, uden at han selv mærker det, blive ligegyldig mod hende, tilsidesætte Høflighed og frastøde hende ved en altid krævende Fordringsfuldhed. Viser hun ham den allermindste Tilsidesættelse, eller bilder han sig ind, at hun gør det, saa fyldes hans Sind af en nagende Bitterhed, der ikke staar i noget som helst rimeligt Forhold til Anledningen, som maaské var aldeles ubetydelig, en Bitterhed, der kun finder sin Forklaring i, at han tror, det er hendes Pligt, hun svigter. Men den, der véd, at han ikke har nogen saadan Ret, og hun ikke nogen saadan Pligt, vil bestandigt søge at vise sig værdig til at beholde hendes Kærlighed, vil saa at sige daglig paany bejle til hende og være glad og taknemmelig over

at faa Ja. Og idet denne Opførsel gengældes paa tilsvarende Maade fra Hustruens Side, vil den Kærlighedsplante, der kvæles af Kravet om Lydighed, vokse og blomstre skønnere for hvert Aar.

Dette Sted i Bjergprædikenen er et godt Eksempel paa, hvorledes Bogstaven ihjelslaar, men Aanden levendegør. Bogstavfortolkningen glider hen over dette Sted uden at mærke den dybe Betydning og uddrager deraf et ubetinget Forbud mod Skilsmisse, hvorved man fuldstændigt gaar bort fra den Aand, hvori det er udtalt. Ganske vist er det indlysende, at ingen som helst Skilsmisse passer ind i det kristelige Ideal, ikke en Gang Skilsmisse paa Grund af Utroskab, da Utroskaben selv er udelukket. Men lige saa lidt stemmer det med det kristelige Ideal at forbyde en Kvinde, som mishandles legemligt eller aandeligt af sin Mand, at ty til det naturligste og lemfældigste Nødværge, at bryde Forbindelsen med ham.

Det var aabenbart ikke blot i Jesu Levetid, at hans Disciple vare sene til at forstaa. Hans Modstandere har undertiden et skarpere Blik. Saaledes har Strindberg et Sted betegnet Kvindens forbedrede Stilling i den nyere Tid som Resultatet af „kristelig-germansk Dumhed.“ Lad os føre denne kristelig-germanske Dumhed fuldstændig igennem.

Teosofiens A. B. C.

(Fortsat.)

Denne bestandige Afveksling af Liv og Devachan, Erfaring og Hvile, vedbliver, indtil det højere Jeg har erhvervet saa fuldstændigt Herredømme over de lavere Principer og saa stort Kendskab til Livets Love, at Reinkarnation og Devachan bliver overflødige for det. Naar dette ophøjede Udviklingspunkt naas, har Jeget Valget imellem enten at indtræde i

Nirvana,

hvilket betegner en fuldstændig Indlemmelse i Guddommen, dog uden at miste sin Individualitet (tilsyneladende en Paradox), eller at blive en „Nirvanakaya“. En Nirvanakaya er et fuldkommengjort Menneske, som efter den sidste tvungne Inkarnation vælger at blive en af de usynlige Magter, der vaager over og beskytter Menneskeheden indenfor Karma-lovens Grænser. Det Jeg, som vælger denne Tilstand, underkaster sig, hvad Teosoferne kalder

Den store Forsagelse

og er ved sit eget Valg forpligtet til at arbejde for Menneskeracens Udvikling og Ophøjelse, saa længe der endnu er én Individualitet tilbage, uskikket for Nirvana. Storheden af dette Offer kan ikke fuldt begribes af jordisk Forstand; men selv om den kun delvis fattes, vil derved Mestrenes Stilling lettere forstaaes. Imellem dem findes mere end én inkarneret Nirvanakaya, som under et fuldstændig tilbagetrukket Liv indvirker paa Menneskeslægts opadstræbende Udviklingsgang. Fra Tid til anden, naar Verden er moden for det, inkarneres en Nirvanakaya i almindelig Menneskeskikkelse og lever iblandt os som en Leder og Lærer, en Jesus eller en Buddha.

Endvidere bliver fra Tid til anden Mennesker hvis Aandelighed staar paa et højt Standpunkt, men som endnu ikke har naaet den nirvaniske Fuldkommenhed, optagne af Mestrene og af disse indviede i en Del af den rene Lære, hvorefter de igen udsendes for at forkynde denne for deres Medmennesker. Til denne Klasse Initiater tror jeg, at H. C. Blavatsky kan henregnes.

Af det ovenfor anførte vil det fremgaa, at Mestrene (idet vi forudsætter deres Eksistens) arbejder og opofrer sig for Menneskeslægts Velfærd, og at deres Kundskaber er af en saadan Beskaffenhed, at deres Handlinger ikke kan underkastes almindelige Menneskers Kritik. Man kan spørge, hvorfor Mestrene, da de er saa kundskabsrige og mægtige, ikke ved et stort Underværk bevirker en Revolution i

Menneskeslægts Verdensopfattelse.

Men man maa erindre, at ogsaa Mestrene er underkastede Universets Love, og at en saadan Indblanding vilde hæmme den store Karmalovs Virksomhed. Mestrene véd, at slette Virkninger kun kan forhindres paa én Maade, nemlig ved at stanse Aarsagerne. Derfor retter de — hvad Mennesker med almindelig sund Forstand ogsaa vilde gøre, hvis de besad de samme Kundskaber — deres Bestræbelser mod de skabende Aarsager, hvilke helt og holdent virker paa Tankernes Plan. Et andet af

Mestrenes nyttige Arbejder

bestaar i, at de indvirker paa Menneskeslægten som Race, og man antager, at det er med dette Maal for Øje, at de har rejst den moderne teosofiske Bevægelse igennem H. C. Blavatsky og det teosofiske Samfund. I Følge den occulte Lære har flere Menneskeracer successivt beboet Jorden og udviklet sig som Racer, indtil de har naaet en høj fysisk og aandelig Fuldkommenhed. I Tidernes Løb naaede hver Race det Udviklingspunkt, da det store Valg mellem Materialisme og Aandelighed laa for dem. Saa vel i Racer som i Individuer, i Familjer som i Nationer, arbejder Karma-loven, og et bestemt Tidspunkt vil indtræffe, da en Race maa vælge mellem den højere og den lavere Vej. De to Racer, der gik forud for vor egen, valgte den lavere eller materialistiske Vej og forarsagede derved deres fuldstændige Ødelæggelse. Lemurierne og Atlanterne, de Racer, Talen her er om, og hvis Verdensdele nu er forsvundne, havde deres Tid for Valget; men de undlod at vælge den aandelige Vej, hvorfor Karmas ophobede Virkninger aldeles tilintetgjorde dem. Man maa selvfølgelig ikke tro, at disse Racers Ødelæggelse betød Tilintetgørelsen af alle deres Individuer. Resterne af deres Efterkommere lever endnu iblandt os. Teosoferne mener, at

Den hvide Races store Krise,

den store Valgets Time, er nær, og at det tyvende Aarhundredes Lærer vil komme med sin nye Sandhedsforkyndelse for at hjælpe os med Valget mellem Godt og Ondt. Ved at berede Vejen for ham, udfører Mestrene et Arbejde, som er i høj Grad praktisk og til Nytte for Menneskeslægten.

Nu kan man spørge: Paa hvad Maade ophober de nuværende Racer Karma? Og